

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 176/2015
24.09.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца И. ДОО О., кога заступа З.С., адвокат из В., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Основни суд у Врању, кога заступа Републички јавни правобранилац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 86/14 од 27.10.2014. године, у седници одржаној дана 24.09.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 86/14 од 27.10.2014. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П 8/13 од 23.10.2013. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати и то: на име повраћаја исплаћене излицитиране купопродајне цене износ од 972.215,00 динара, на име накнаде штете због куповине других машина у форми разлике у ценама машина износ од 1.931.706,48 динара; на име изгубљене добити 18.574.505,00 динара све са законском затезном каматом на сваки појединачни износ почев од 14.10.2013. године до исплате; и обавезана тужена да на име трошкова парничног поступка плати тужиоцу 396.100,00 динара.

Одлучујући о жалби тужене Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж 86/14 од 27.10.2014. године усвојио жалбу тужене, укинуо пресуду Вишег суда у Врању П 8/13 од 23.10.2013. године, и одлучио да: одбије тужбени захтев тужиоца за обавезивање тужене да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати на име повраћаја излицитиране купопродајне цене износ од 972.215,10 динара, на име накнаде штете због куповине других машина у форми разлике у ценама машина износ од 1.931.706,48 динара и на име изгубљене добити износ од 18.574.505,00 динара, све са законском затезном каматом на сваки наведени појединачни износ почев од 14.10.2013. године до исплате као неоснован; обавезао тужиоца да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 758.250,00 динара.

Против наведене другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је, испитао побијану пресуду у смислу одредаба члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14), иако је тужба у овој парници поднета 16.04.2009. године, обзиром да је, у смислу одредаба члана 506. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11), у овој парници раније првостепена пресуда била укинута после 01.02.2012. године и одредбе члана 23. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 55/14), и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је учествовао у поступку лицитације у извршном предмету Општинског суда у Врању И 601/07 и за машине које су биле предмет продаје уплатио у корист буџета суда излицитирану цену од 945.912,26 динара. Ради предаје машина тужиоцу као купцу извршни радник суда П.Н. је према записнику од 05.09.2007. године у фабрици ТИВ И. у В.Б. организовао предају уз асистенцију МУП-а па је део једне машине демонтиран и расклопњен, а потом утоварен у комби возило које је обезбедио тужилац. Како је улазну капију у фабрику неко у међувремену закључао, комби није могао да се удаљи из круга фабрике, радници МУП-а су се удаљили по налогу претпостављеног, а отишао је са лица места и извршни радник суда ради консултације. По повратку извршни радник суда је затекао комби тужиоца испред капије фабрике обијен и без дела машине који је претходно био утоварен. Тужилац је поднеском од 07.09.2007. године од извршног суда тражио наставак започетог поступка предаје купљених машина и одређивање привремене мере пописа и забране отуђења предметних машина али да по његовом захтеву није поступљено.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је закључио да је између тужиоца и тужене закључен уговор о јавној продаји по коме се тужена обавезала да продате машине испоручи тужиоцу, да тужилац није по договору обезбедио адекватан алат за демонтажу машина (дизалицу) и веће возило и да због тога није могао спорном приликом, утоварити све машине. Возач возила комби које је обезбедио тужилац, није смео да остави возило необезбеђено и да је због тога он, као треће лице, крив за нестанак утовареног дела машине. Зато је другостепени суд након одржане расправе пред тим судом укинуо првостепену пресуду којом је тужбени захтев тужиоца био усвојен и одбио захтев тужиоца, наводећи да тужена не одговара за немогућност предаје ни осталих машина које се више не налазе код извршног дужника због радњи трећих лица, при чему уопште не утврђује и не оцењује да ли је било пропуста у раду извршног радника суда у смислу члана 57. раније важећег Закона о извршном поступку, како је то оценио првостепени суд усвајајући тужбени захтев тужиоца.

Ревизијом тужиоца се основано указује да су пред другостепеним судом учињене битне повреде одредаба парничног поступка и да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, према стању у списима извршни поступак ради принудне наплате потраживања у предмету Општинског суда у Врању И 601/07 који сада носи ознаку

И 1708/10 Основног суда у Врању, покренут је пред Општинским судом у Врању на захтев извршних поверилаца – физичких лица против извршног дужника ТИВ И. из В.Б. дана 19.04.2007. године, а извршење је дозвољено 20.04.2007. године пописом, проценом и продајом покретних ствари дужника. Према записнику о попису и процени од 25.04.2007. године пописано је 15 машина извршног дужника и на свим пописаним стварима налепљено обавештење са датумом и бројем пописаног предмета. Закључком од 13.06.2007. године одређена је принудна јавна продаја пописаних ствари овог дужника, а текст огласа објављен је и у листу „Слободна реч“. Принудна продаја јавним надметањем извршена је пред Општинским судом у Врању 04.07.2007. године, а тужилац је на овој лицитацији купио спорне четири машине и у целини исплатио у депозит суда цену утврђену за њих на јавном надметању.

Првостепени суд је утврдио и да је Пореска управа за наплату свог потраживања према истом извршном дужнику вршила принудну продају истих машина овог извршног дужника и да су оне продате 20.07.2007. године предузећу Е. ДОО из В.

Потом је, према записнику судског извршитеља од 03.09.2007. године он покушао предају купљених машина тужиоцу али је у томе био физички онемогућен, да би наставак предаје ствари купцу био одређен за 05.09.2007. године уз асистенцију МУП-а. Возач возила тужиоца у који су биле утоварене спорне машине, према записнику судског извршитеља од 05.09.2007. године, био је онемогућен да изађе из фабричког круга јер је улазна капија била закључана. Судски извршитељ је о томе обавестио телефоном извршног судију и добио налог да обије капију и замени катанац и док је чекао помоћ из писарнице суда радници МУП-а су напустили место извршења због другог налога, а то је потом учинио и судски извршитељ, с тим што је одмах, по налогу председника суда, морао да се врати на лице места ради спровођења поступка извршења. Међутим, комби је већ био обијен и оштећен а ствари није било.

Имајући у виду све наведене околности овог случаја, за сада се не може прихватити закључак другостепеног суда о искључењу одговорности тужене за штету из овог штетног догађаја због искључиве кривице трећих лица, будући да о битним околностима постоји противречност између записника у списима, доказа који су изведени и извршене примопредаје покретних ствари тужиоцу купљених на јавној продаји у извршном поступку пред Општинским судом у Врању.

Наиме, другостепени суд није утврдио да ли је тужиоцу предат само део једне машине или су му предате све купљене машине за које је исплатио купопродајну цену у целини, да ли су се код извршног дужника 05.09.2007. године заиста налазиле све ствари које је тужилац купио у поступку јавног надметања у суду, односно да ли су оне биле већ продате трећем лицу у поступку принудне продаје коју је извршила Пореска управа, да ли је било пропуста у раду државних органа за које одговара тужена, а посебно у раду судског извршитеља у смислу члана 57. Закона о извршном поступку, како је то оценио првостепени суд усвајајући тужбени захтев, а о чему се другостепени суд уопште не изјашњава нити ове битне околности оцењује.

Основ одговорности државе може да произлази из одредаба члана 35. став 2. Устава и обавезе државе да сваком накнади материјалну и нематеријалну штету коју

му незаконитим и неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења орган аутономне покрајине или орган локалне самоуправе. И правно лице у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Ове одредбе Закона о облигационим односима сходно се примењују и на одговорност државе. Незаконитим радом службеног лица или органа, по становишту ревизијског суда, сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други прописи или општи акт примени. Неправилан рад службеног лица или органа је чињење или нечињење противно уобичајеном или прописаном начину обављања делатности која штети правном лицу или интересима трећег лица.

Уколико је штета вишеструко узрокована радњама више лица или органа за њих одговарају правна или физичка лица која су штету узроковала, а уколико нема прекида узрчности за целокупну штету одговара и штетник који је штету почетно узроковао. Зато је обавеза за накнаду овакве штете солидарна, а недозвољена радња која је преовлађујући узрок штете (адекватна узрочност) не сме бити узрокована спољним чињеницама радњом трећег лица или самог оштећеног.

Оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била има право само на сразмерно смањену накнаду. Кад је немогуће утврдити који део штете потиче од оштећеникове радње, суд ће досудити накнаду водећи рачуна о околностима случаја (члан 192. ЗОО).

Судски извршитељ био је овлашћен у смислу члана 57. став 1. раније важећег Закона о извршном поступку да удаљи лице које омета спровођење извршења. У току извршења надлежни орган унутрашњих послова био је дужан да пружи судском извршитељу сву помоћ неопходну за спровођење извршења а судски извршитељ је могао по потреби захтевати предузимања одговарајућих мера према лицу које је ометало извршење (члан 57. став 2. ЗИО).

Закон о извршном поступку прописивао је у члану 78. и забрану свим лицима која поседују или имају контролу над пописаним стварима да располажу тим стварима без судског налога.

Продаја спорних пописаних ствари вршила се у смислу члана 84. ЗИП-а путем усменог јавног надметања обзиром да је тако било одређено закључком суда. По извршеној јавној продаји и исплати цене купац је имао право да преузме ствар од судског извршитеља у смислу члана 87. став 5. ЗИП. Дејство јавне продаје у судском извршном поступку је и да извршни дужник губи право на државину тако продате ствари ако је и после пописа ствар остала у његовом притежању. Како купац не стиче право на посед ствари завршетком јавне продаје – већ исплатом цене и није овлашћен да сам преузме купљену ствар од лица у чијем се притежању она налази, обавеза је извршног суда да купцу ствар преда а начин предаје и претходне радње припреме за предају (демонтажа, одвајање ...) по оцени ревизијског суда, по природи ствари не врши купац осим ако се посебним уговором на то није обавезао, односно ако тако није било одређено закључком о јавној продаји.

Имајући у виду све наведене околности ревизијски суд је укинуо побијану другостепену пресуду и на основу овлашћења из члана 415. став 1. и члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у изреци.

У поновном поступку другостепени суд ће одлучујући о жалби тужене изјављеној против првостепене пресуде, отклонити речене недостатке и донети закониту и правилну одлуку.

**Председник већа-судија
Снежана Андрејевић,с.р.**